

Туристически
сезон 2024

Анализ на туристически сезон 2024 г. в
Община Поморие



Община Поморие
Дирекция „ПМДТ“
Туристически сезон 2024

Туризмът е един от ключовите икономически сектори в Община Поморие, особено през летния сезон, когато регионът привлича хиляди туристи. През последните години туристическата индустрия в района преживя значителни колебания, породени както от външни, така и от вътрешни фактори. Сред външните фактори особено влияние оказа пандемията от COVID-19, глобалната инфлация и геополитическите конфликти, като войната в Украйна и кризата в Близкия изток. Загубата на ключови пазари, като например руския пазар, който беше важен за региона, допълнително усложни ситуацията. От друга страна, вътрешните фактори, като негативната реклама от страна на местното население в социалните мрежи и преустановяването на работа на три ключови хотела за гр. Поморие през 2022 г. допринесоха за нестабилността в сектора.

Анализът за периода 2019–2024 г. показва ясни признаци на възстановяване на туризма след кризата с COVID-19, но също така откроява и различни колебания, свързани с редица икономически и социални фактори. Целта на анализа е използвайки основни показатели да се проследи развитието на туристическото търсене и предлагане след пандемията, като за целта се правят директни сравнения с летен сезон 2019 г. там където е възможно.

Анализа се състои от три основни точки, както следва:

- I. Динамика на туристическото търсене и предлагане през летните сезони (2019-2024 г.) в община Поморие**
 - а. Изведени са обобщени данни от ПП „ЕСТИ“ и ПП „МЕЛИЯ“ през летния период (юни-септември) 2019-2024 г. (в т. ч. брой функционирали места за настаняване, капацитет на легловата база, начислен туристически данък и процентно съотношение на пренощуващите български и чуждестранни гости).
- II. Основни показатели за туристическа активност**
 - а. Разгледани са данни от ПП „ЕСТИ“ и ПП „МЕЛИЯ“ през летния период (юни-септември) 2019-2024 г. (в т. ч. Среден брой нощувки на турист, Процентна заетост на легловата база, Туристически данък на нощувка и Брой туристи на легло)
- III. Основни изводи и обобщения за изминалия сезон 2024 г.**

I. Динамика на туристическото търсене и предлагане през летните сезони (2019-2024 г.) в община Поморие

Настоящият анализ разглежда динамиката на туристическото търсене и предлагане в община Поморие през летните сезони за периода 2019-2024г. Основните акценти са обобщени данни от ПП "ЕСТИ"¹ и ПП "МЕЛИЯ"², за месеците юни-септември, като се разглеждат броят на функциониращите места за настаняване, капацитетът на легловата база, начисленият туристически данък, както и съотношението между пренощуващите български и чуждестранни гости.

През периода **01.06.2019-01.10.2019** г. на територията на Община Поморие са функционирали 231 места за настаняване. Пренощували са 115 188 туристи, които са реализирали 654 358 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 523 927,70 лв. Като 48,15% от пренощуващите гости са български граждани, а 51,85 % са чуждестранни граждани.

През периода **01.06.2020 – 01.10.2020** г. на територията на Община Поморие са функционирали 349 места за настаняване с капацитет на легловата база 10 843 легла. През периода има 122 календарни дни, като максимална заетост на легловата база 1 322 846 нощувки. Пренощували са 72 980 туристи, които са реализирали 342690 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 278 725,60 лв. Като 79,20% от пренощуващите гости са български граждани, а 20,80 % са чуждестранни граждани.

През периода **01.06.2021 – 01.10.2021** г. на територията на Община Поморие са функционирали 419 места за настаняване с капацитет на легловата база 10 645 легла. От 122 календарни дни максимална заетост на легловата база е 1 298 690 нощувки. Пренощували са 92 160 туристи, които са реализирали 480520 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 416 547,80 лв. Като 67,81% от пренощуващите гости са български граждани, а 32,19 % са чуждестранни граждани.

През периода **01.06.2022 – 01.10.2022** г. на територията на Община Поморие са функционирали 433 места за настаняване с капацитет на легловата база 11 094 легла. През периода има 122 календарни дни, като максимална заетост на легловата база 1 353 468 нощувки. Пренощували са

¹ Съгласно чл. 116 от ЗТ Община Поморие работи с ПП „ЕСТИ“ от 2020 г. до момента.

² Община Поморие работи с ПП „МЕЛИЯ“ до 2019 г.

93 511 туристи, които са реализирали 54 7631 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 476 665,10 лв., като 56,79% от пренощуващите гости са български граждани, а 43,21 % са чуждестранни граждани.

През периода **01.06.2023 – 01.10.2023** г. на територията на Община Поморие са функционирали 408 места за настаняване с капацитет на легловата база 10 191 легла. През периода има 122 календарни дни, като максимална заетост на легловата база 1 243 302 нощувки. Пренощували са 83 138 туристи, които са реализирали 459 376 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 371 888,50 лв., като 56,35% от пренощуващите гости са български граждани, а 43,65 % са чуждестранни граждани.

През периода **01.06.2024 – 01.10.2024** г. на територията на Община Поморие са функционирали 467 места за настаняване с капацитет на легловата база 10 645 легла. През периода има 122 календарни дни, като максимална заетост на легловата база 1 298 690 нощувки. Пренощували са 88 168 туристи, които са реализирали 470 666 нощувки. Начисленият туристически данък е в размер на 374 239,30 лв., като 60,51% от пренощуващите гости са български граждани, а 39,49 % са чуждестранни граждани.

През периода 2019–2024 г. туристическият сектор в Община Поморие преживява значителни колебания, като 2019 г. служи като основна година за сравнение. През 2024 г. туристическата индустрия в община Поморие показва известни признаци на възстановяване, но все още не е достигнала нивата от предпандемичния период на 2019 г.

Сравнявайки 2024 г. с 2019 г., се наблюдава значителен спад в ключовите показатели. През 2019 г. пренощуващите туристи са били 115 188, докато през 2024 г. те са 88 168, което представлява намаление с над 23%. Реализираните нощувки също са намалели значително – от 654 358 през 2019 г. на 470 666 през 2024 г., или с около 28%. Този спад е ясен индикатор за намаления интерес към региона, като основните причини вероятно са загубата на ключови пазари, като руския, и общото намаление на чуждестранните туристи. През 2024 г. дялът на чуждестранните туристи е 39,49%, докато през 2019 г. той е бил 51,85%, което също подчертава по-слабия интерес от чужбина.

Приходите от туристически данък са спаднали с 28.57% – от 523 927,70 лв. през 2019 г. до 374 239,30 лв. през 2024 г., което отразява общия спад в туристическия сектор и по-краткия престой на туристите.

Сравнявайки 2024 г. с 2023 г., обаче, се забелязва леко възстановяване. През 2023 г. са регистрирани 83 138 пренощували туристи, а през 2024 г. – 88 168, което представлява ръст от около 6%. Реализираните нощувки са се увеличили с 2.46%, от 459 376 през 2023г. на 470 666 през 2024 г. Приходите от туристическия данък също отбелязват малък ръст с около 0.63%, което показва стабилизиране на сектора, въпреки че това възстановяване е по-бавно от очакваното.

Като цяло, анализът показва, че туристическата индустрия в община Поморие през 2024 г. бележи умерен ръст спрямо 2023 г., но все още е далеч от нивата на активност, наблюдавани преди пандемията през 2019 г. Причините за тези резултати вероятно са комбинация от външни фактори, като загубата на международни пазари и глобалните икономически трудности.

II. Основни показатели за туристическата активност през периода 2019-2024 г.

1. Среден брой нощувки на турист

Коефициентът на среден брой нощувки на турист е ключов показател за активността на туристите и ефективността на туристическия сектор в даден регион. Този показател отразява средната продължителност на престоя на туристите в общината и може да се използва за анализ на динамиката на туристопотока. По-долу представяме средния брой нощувки за всеки от разглежданите периоди:

- 01.06.2019 г. – 01.10.2019 г. – 5.68 нощувки на турист;
- 01.06.2020 г. – 01.10.2020 г. – 4.70 нощувки на турист;
- 01.06.2021 г. – 01.10.2021 г. – 5.21 нощувки на турист;
- 01.06.2022 г. – 01.10.2022 г. – 5.86 нощувки на турист;
- 01.06.2023 г. – 01.10.2023 г. – 5.53 нощувки на турист;
- 01.06.2024 г. – 01.10.2024 г. – 5.34 нощувки на турист.

През периода от юни до септември 2024 г. средният брой нощувки на турист е бил 5.34, което е намаление в сравнение с 5.53 нощувки през същия период на 2023 г., и още по-значително спадане в сравнение с базовата 2019г., когато стойността е била 5.68 нощувки. Въпреки че 2024 г. показва подобрене спрямо най-ниската стойност от 2020 г. (4.70 нощувки), то намалението спрямо 2023 г. и 2019 г. заслужава внимание.

Причините за спада през 2024 г. в сравнение с предходните години могат да бъдат разгледани в контекста на множество фактори. Първо, макар пандемията от COVID-19 вече да не е основен проблем, нейното влияние върху туристическите навици продължава да се усеща. Пандемията промени предпочитанията на много туристи, които все още предпочитат по-кратки и по-сигурни пътувания. В същото време икономическата ситуация през 2024 г. остава нестабилна, с нарастващи цени, инфлация и увеличени разходи за транспорт и настаняване, което също оказва негативно влияние върху продължителността на престоя на туристите. Заедно с това, конкурентните дестинации, които предлагат по-атрактивни оферти или по-ниски цени, също могат да отклонят част от туристопотока от региона.

Освен икономическите фактори и постпандемичните промени в навиците, се наблюдават и други дългосрочни тенденции в туристическата индустрия, които могат да допринесат за по-кратки престои. Например, нарастващият интерес към по-чести, но кратки пътувания, особено през уикендите, както и развитието на нови форми на алтернативен туризъм, като еко- и приключенски туризъм, водят до преразпределение на туристопотока. Загубата на руския пазар, който традиционно е свързан с по-дълги престои, също оказва отрицателно въздействие след 2022 г.

В този контекст, намалението на средния брой нощувки през 2024 г. спрямо 2023 г. и 2019 г. може да се разглежда като част от по-широката картина на възстановяване и преориентиране на туристическите модели след пандемията, заедно с икономическите и конкурентни предизвикателства, пред които е изправен секторът.

Колебанията в средния брой нощувки през разглеждания период също могат да се обяснят със затварянето на ключови за общината хотели с голяма леглова база през 2022 и 2023 г. Тези хотели, в които над 50% от почиващите са били чуждестранни туристи, играят значителна роля за общия туристопоток. Затварянето им доведе до намаляване на продължителността на престоя, тъй като те привличаха предимно туристи, предпочитащи по-дълги ваканции.

2. Процентната заетост на легловата база през сезон 2024г. и сезон 2023г.

Процентната заетост на легловата база през сезон 2024 г. отбелязва леко увеличение спрямо сезон 2023 г. Въпреки по-големия брой места за настаняване и по-големия капацитет на легловата база през 2024 г. (10 645 легла спрямо 10 191 през 2023 г.), заетостта се повишава благодарение на ръста в броя на туристите и реализираните нощувки. През 2024 г. са

реализирани 470 666 нощувки, което представлява приблизително 36,25% заетост, в сравнение с 2023 г., когато са реализирани 459 376 нощувки и процентът на заетост е около 36,95%. Въпреки увеличението в броя на нощувките, по-големият капацитет на легловата база леко понижава процентната заетост през 2024 г.

Една от основните причини за понижената процентна заетост е увеличението на местата за настаняване и капацитета на легловата база. Това води до по-голяма обща капацитетност, което понижава процентната заетост, дори когато броят на туристите и нощувките нарастват. Колкото повече места за настаняване са на разположение, толкова по-трудно е да се поддържа същият процент заетост, освен ако броят на посетителите не се увеличи значително по-бързо от капацитета.

Друг важен фактор може да бъде промяната в продължителността на престоя на туристите. Въпреки че броят на посетителите през 2024 г. е по-голям, броят на нощувките на турист може да бъде намален поради по-кратки престои. Това би могло да се дължи на финансови ограничения, нови предпочитания за по-кратки ваканции или нарастваща популярност на краткосрочни пътувания през уикенда. Промените в предпочитанията на туристите към по-кратки престои оказват влияние върху общия брой нощувки, въпреки увеличението брой туристи.

Икономическите фактори също могат да играят роля в понижаването на процентната заетост. Глобалната инфлация и икономическата несигурност оказват натиск върху туристите да бъдат по-внимателни с разходите си. Това може да ги насърчи да изберат по-евтини алтернативи за настаняване, като частни квартири или краткосрочни наеми чрез платформи като Airbnb и booking, вместо да използват традиционни хотели и курортни комплекси. Това поведение може да намали заетостта в регистрираните места за настаняване, въпреки увеличението общ брой туристи.

Конкуренцията с други дестинации, както в страната, така и в чужбина, също може да има значително въздействие върху процентната заетост на легловата база в Поморие. Други туристически курорти по Черноморието или международни дестинации, които предлагат конкурентни цени или различен туристически продукт, могат да отклонят част от туристите, които иначе биха предпочели Поморие. Привлекателността на тези алтернативни дестинации също оказва влияние върху общата заетост.

Промените в профила на туристите също са важен фактор. През 2024 г. се наблюдава увеличение на дела на българските туристи до 60,51%, което е значително по-високо в сравнение с 2023 г. (56,35%). Това показва, че

вътрешният туризъм се засилва, но и че броят на чуждестранните туристи намалява. Чуждестранните посетители обикновено остават за по-дълги периоди и харчат повече пари, така че спадът в броя им може да допринесе за по-ниската заетост на легловата база, дори при нарастване на броя на българските туристи.

Макар че пандемията от COVID-19 не е основен фактор през 2024 г., нейното дългосрочно въздействие върху туристическата индустрия продължава да се усеща. Ограниченията, които пандемията въведе в поведението на туристите, като предпочитания за по-самостоятелни форми на настаняване или по-изолирани дестинации, все още могат да влияят върху избора им. В комбинация с геополитическата несигурност и икономическите затруднения, тези фактори продължават да оказват натиск върху туристическата индустрия в региона.

Тези външни и вътрешни фактори заедно допринасят за понижената процентна заетост на легловата база през 2024 г., въпреки положителните тенденции в броя на туристите и нощувките.

Колебанията в процентната заетост на легловата база през 2024 г. се дължат на затварянето на значими хотели с голям капацитет през 2022 и 2023 г. Тези хотели, които привличаха предимно чуждестранни туристи, поддържаха висока заетост. Затварянето им повлия на общия капацитет, което доведе до по-ниска заетост през 2024 г., въпреки увеличението на броя туристи и нощувки.

3. Туристически данък на нощувка

Средният туристически данък на нощувка е важен индикатор, който предоставя ценна информация за категорията на туристическите обекти, в които нощуват туристите, както и за финансовото здраве на туристическия сектор в Община Поморие. Анализирайки данните от последните години, можем да извлечем следните изводи.

През периода 01.06.2019-01.10.2019 г. общината е събрала туристически данък в размер на 523 927,70 лв. при 115 188 пренощували туристи и 654 358 реализирани нощувки. Това води до среден туристически данък на нощувка от приблизително **0,80 лв.** През 2023 г. начисленият туристически данък е 371 888,50 лв. при 83 138 пренощували туристи и 459 376 нощувки, което дава среден данък от около **0,81 лв.** на нощувка. През 2024 г. туристическият данък е 374 239,30 лв. при 88 168 туристи и 470 666 нощувки, което води до среден данък на нощувка от **0,79 лв.**

Стойностите на средния туристически данък показват относителна стабилност през последните години. Постоянството в диапазона от около 0,79 до 0,81 лв. на нощувка предполага, че туристите избират подобни категории настаняване, независимо от годината. Това може да означава, че туристическите обекти, които предлагат услуги в Поморие, са предимно от среден клас, с разумни цени, които привлекат както български, така и чуждестранни туристи.

Независимо от подемите и спадовете в общия брой туристи, средният туристически данък остава сравнително стабилен. Тази тенденция предполага, че местата за настаняване не променят значително ценовите си политики в отговор на колебанията в търсенето. Вероятно, стабилността на данъка отразява и факта, че предлаганите услуги и удобства не се променят драстично, а и туристите продължават да избират обекти, които предлагат съпоставимо качество на достъпни цени.

Спадът в общия брой на чуждестранни туристи, отразен в данните, може да окаже влияние върху туристическия данък в бъдеще. С увеличаването на българските туристи (от 48,15% през 2019 г. до 60,51% през 2024 г.), е възможно местата за настаняване да трябва да адаптират услугите и ценовите си политики, за да удовлетворят променящите се нужди и предпочитания на местните гости.

В заключение, средният туристически данък на нощувка е важен показател за категорията на предлаганите туристически обекти в Община Поморие. Неговата стабилност през последните години предполага, че общината е привлекателна за туристи, които търсят разумни цени и добри услуги, но в същото време поставя предизвикателства за местния туристически сектор да се адаптира към променящите се пазарни условия и нуждите на клиентите.

Не бива да омаловажаваме и факта, че през 2022 и 2023 г. два от големите и основни туристически обекта в Община Поморие преустановиха своята дейност, което е съществена причина за спада в приходите от туристическия данък.

4. Брой туристи на легло през 2023 г. и 2024 г.

Изчисленията показват, че през 2023 г. показателят брой туристи на легло е 8.15. Това означава, че средно около 8 туристи са използвали всяко легло. Тази стойност подсказва, че местата за настаняване са били в състояние да привлекат значителен брой туристи, вероятно поради

наличието на разнообразие от хотели и апартаменти, които отговарят на различни бюджети и предпочитания. Високата стойност на показателя предполага, че много туристи са избират да нощуват в общи помещения или икономични варианти за настаняване, което може да показва увеличение на популярността на алтернативните форми на настаняване, като бунгала, апартаменти за гости или къщи за гости.

През 2024 г. показателят брой туристи на легло е 8.28. Това е леко увеличен, което показва, че средният брой туристи на легло е нараснал. Увеличението на показателя може да е резултат от нарастващия интерес към Поморие като дестинация, особено след възстановяването от пандемията. Местата за настаняване вероятно са адаптирали предлагането си, за да задоволят повишеното търсене, което е довело до увеличение на заетостта на леглата.

Сравнявайки двата периода, можем да наблюдаваме, че броят на туристите на легло е относително висок и устойчив. Увеличението от 8.15 на 8.28 предполага, че интересът към Община Поморие продължава да расте, като се запазва сравнително стабилна структура на настаняване.

Тази информация е важна за управлението на туристическите ресурси, тъй като показва, че местата за настаняване са в състояние да привлекат повече туристи и да задоволят търсенето. Въпреки това, постоянно високото ниво на заетост на леглата може да постави предизвикателства пред качеството на обслужване, което би могло да повлияе на дългосрочната репутация на дестинацията.

IV. Основни изводи и обобщения за изминалия сезон 2024 г.

Туристическият сектор в община Поморие е претърпял значителни колебания през периода 2019-2024 г., с 2019 г. като базова година за сравнение. През 2024 г. се наблюдава известен ръст в броя на туристите и реализираните нощувки спрямо 2023 г., но все още не е достигнат нивото от преди пандемията. Пренощувалите туристи през 2024 г. са 88 168, което е спад с над 23% в сравнение с 2019 г., докато реализираните нощувки са 470 666, с намаление от около 28% спрямо 2019 г.

Делът на чуждестранните туристи е намалял до 39,49%, в контекста на загубата на ключови пазари, включително Русия и Украйна. Приходите от туристически данък също са спаднали с 28,57% до 374 239,30 лв. през 2024 г. Средният брой нощувки на турист е намалял до 5,34, което е сигнал за по-

кратки престои, вероятно поради икономическата несигурност и промени в туристическите навици след пандемията.

Въпреки предизвикателствата, анализът показва и положителни тенденции. Вътрешният туризъм се засилва, с ръст на дела на българските туристи до 60,51%, което е положителен знак за местната икономика. Освен това, нараства интересът към алтернативни форми на туризъм, като екологичен и културен, които предлагат нови възможности за развитие на сектора.

За бъдещето, е важно да се адаптират туристическите услуги и маркетинг стратегиите, за да се задоволят променящите се потребности на пазара и да се възстановят загубените туристически потоци.

Освен вече разгледаните фактори, значителна част от колебанията в туристическия сектор на Община Поморие през 2023 и 2024 г. могат да бъдат обяснени с факта, че няколко от най-големите и ключови хотелски комплекси с мащабна леглова база не функционират след 2022 г. Тези обекти, които играеха критична роля в настаняването на туристи, осигуряваха значителна част от чуждестранните посетители и бяха основен генератор на приходи за общината. Затварянето им ограничи значително капацитета за настаняване и доведе до спад в реализираните нощувки, което пряко се отрази на приходите от туристическия данък. През 2024 г. туристическият данък намалю с (-28,57)% в сравнение с 2019 година, достигайки 374 239,30 лв., което е сигнал за намаление на икономическата активност в сектора. Неспособността да се компенсира тази загуба на туристическа инфраструктура възпрепятства общината в усилията ѝ да привлече обратно както международни туристи, така и значителни приходи, които тези обекти генерираха. Възстановяването на туризма в региона изисква не само адаптиране към новите пазарни условия, но и значителни усилия за възстановяване на изгубената леглова база и преодоляване на структурните промени, настъпили след пандемията. Успехът в тези начинания е от съществено значение за стабилизирането и растежа на туристическия сектор в Поморие и за повишаване на финансовата жизнеспособност